

Bruselj, 24. november 2023
(OR. en)

15858/23

RESPR 35
FIN 1233
ECOFIN 1273
FISC 271

DOPIS

Pošiljatelj: predsedstvo

Prejemnik: delegacije

Zadeva: Poročilo predsedstva o novih virih lastnih sredstev

I. UVOD

V skladu s sklepi Evropskega sveta z zasedanja od 17. do 21. julija 2020¹ Medinstitucionalni sporazum z dne 16. decembra 2020² predvideva prizadevanja za uvedbo novih virov lastnih sredstev, s katerimi bi bilo treba zbrati znesek, ki bo zadostoval za kritje ravni skupnih pričakovanih odhodkov za odplačevanje glavnice in obresti najetih posojil za odhodke iz točke (b) člena 5(1) sklepa o virih lastnih sredstev (NextGenerationEU, del o nepovratnih sredstvih). Poleg tega je v Medinstitucionalnem sporazumu določen časovni načrt za uvedbo novih virov lastnih sredstev in predvideno, da naj bi Svet prvi sveženj obravnaval pred 1. julijem 2022 (da bi ga lahko uvedli 1. januarja 2023), dodatno drugo košarico novih virov lastnih sredstev pa pred 1. julijem 2025 (da bi jo lahko uvedli pred 1. januarjem 2026).

¹ Dok. EUCO 10/20 (odstavki A29, 145–150).

² Medinstitucionalni sporazum z dne 16. decembra 2020 med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo o proračunski disciplini, sodelovanju v proračunskih zadevah in dobrem finančnem poslovanju ter novih virih lastnih sredstev, vključno s časovnim načrtom za uvedbo novih virov lastnih sredstev (UL L 433 I, 22.12.2020, str. 28).

V zvezi s tem je Komisija decembra 2021 predstavila predlog za spremembo sklepa o sistemu virov lastnih sredstev Evropske unije³, ki bi vključeval tri nove vire lastnih sredstev, in sicer na podlagi sistema EU za trgovanje z emisijami (ETS), mehanizma za ogljično prilagoditev na mejah (CBAM)⁴ in nacionalnega prispevka v proračun EU na podlagi deleža preostalih dobičkov največjih in najbolj dobičkonosnih multinacionalnih podjetij, prerazporejenih državam članicam⁵.

Komisija je 20. junija 2023 predstavila prilagojeni sveženj za naslednjo generacijo virov lastnih sredstev. Sveženj vključuje novo spremembo sklepa o virih lastnih sredstev⁶ (sprememba predloga iz decembra 2021) z uvedbo novega vira lastnih sredstev, ki temelji na statističnih podatkih o dobičku podjetij (CPOR), ter prilagoditev na podlagi sprejetja sektorske zakonodaje o CBAM in reviziji ETS.

Prilagojeni sveženj vključuje tudi dva predloga v zvezi z izvedbenimi ukrepi za sistem virov lastnih sredstev, zlasti nove spremembe predloga uredbe o dajanju na razpolago lastnih sredstev⁷ in predloga izvedbenih ukrepov za nove vire lastnih sredstev (IMSOR)⁸ iz marca 2022, ki jima je bil priložen tudi delovni dokument služb Komisije⁹. Ta nova predloga vsebujeta prilagoditve, potrebne za upoštevanje dogovora sozakonodajalcev v zvezi z zbiranjem sredstev v okviru mehanizma CBAM, in vključujeta nove določbe o statističnih lastnih sredstvih. Pravila o lastnih sredstvih na podlagi deleža prerazporejenih dobičkov (kot posledica sektorskih pravil o „prvem stebru“) ostajajo v predlogu sklepa o virih lastnih sredstev in bodo v skladu s predlogom Komisije začela veljati, ko se bo začela uporabljati direktiva o izvajanju globalnega sporazuma o prerazporeditvi pravic do obdavčitve in ko bo začela veljati večstranska konvencija.

³ Dok. 15260/21.

⁴ Komisija je 14. julija 2021 objavila tudi zakonodajna predloga o CBAM in reviziji ETS. Obe uredbi sta bili sprejeti maja 2023.

⁵ Sektorska zakonodaja EU na tem področju še ni uveljavljena. Ko se bodo v vključujočem okviru G20/OECD za preprečevanje erozije davčne osnove in preusmerjanja dobička zaključila pogajanja o večstranski konvenciji o delni prerazporeditvi pravic do obdavčitve („prvi steber“), se pričakuje, da bo Komisija predložila zakonodajni predlog za zagotovitev doslednega izvajanja navedene konvencije v EU.

⁶ Dok. 10853/1/23 REV1.

⁷ Dok. 10855/1/23 REV1.

⁸ Dok. 10854/1/23 REV1.

⁹ Dok. 10853/23 ADD1. V delovnem dokumentu služb Komisije so glavne možnosti virov lastnih sredstev, kot jih je predlagal Evropski parlament, in potencial, ki ga imajo kot novi viri lastnih sredstev, ocenjeni na podlagi treh meril: potencial za prihodke, enostavnost in hitra mobilizacija prihodkov.

V tem poročilu je predstavljen napredek, ki je bil med španskim predsedovanjem dosežen na področju virov lastnih sredstev.

II. TRENTNO STANJE

Prilagojeni sveženj za naslednjo generacijo virov lastnih sredstev je bil predstavljen na seji Sveta (ECOFIN) 14. julija, na kateri so vse delegacije izrazile svoja predhodna stališča. Predsedstvo je razpravo ministrov in ministric zaključilo z ugotovitvijo, da sta potrebna delo na tehnični ravni in natančna analiza predlogov, kot je navedla večina delegacij.

Tehnično delo v času španskega predsedovanja je bilo osredotočeno na čim večji napredek v zvezi z novim svežnjem predlogov, in sicer z organizacijo sedmih sej (11. in 19. julija, 11. septembra, 5. in 13. oktobra, 14. in 23. novembra) in spodbujanjem razprav med državami članicami.

Med različnimi tehničnimi razpravami so delegacije jasno izrazile potrebo po ustreznih informacijah in točnih ocenah prihodkov na eni strani ter napovedih instrumenta NextGenerationEU o potrebnih vračilih (glavnica in obresti) na drugi strani. Poleg tega so nekatere države članice poudarile, da lahko sedanji sistem virov lastnih sredstev že zdaj krije vračila v okviru instrumenta NextGenerationEU.

Komisija je na podlagi vprašanj držav članic zagotovila informacije in odgovore na konkretna tehnična vprašanja, zlasti o: (i) popravljenih napovedih in ocenah prihodkov iz novih virov lastnih sredstev; (ii) stroških odplačevanja v okviru instrumenta NextGenerationEU in proračunskih potrebah, ki jih je treba financirati z lastnimi sredstvi; (iii) okviru napovedovanja, dajanja na razpolago in nadzora statističnih lastnih sredstev iz naslova dobička podjetij ter (iv) nadaljnjem ukrepanju v zvezi z drugimi tehničnimi vprašanji držav članic o drugih elementih svežnja. Delovna skupina za lastna sredstva je o vseh teh elementih poglobljeno razpravljala.

Ker novi sveženj predlogov uvaja bistvene spremembe sistema virov lastnih sredstev Unije, je večina delegacij zaprosila za dodaten čas, da preučijo predloge, preden bodo pripravljene sporočiti svoja končna stališča. Poleg tega je predhodni prispevek delegacij sprožil splošne pomisleke glede novega prilagojenega svežnja, zlasti glede novega statističnega vira lastnih sredstev iz naslova dobička podjetij. Natančneje, številne delegacije ne vidijo dodane vrednosti takšnega novega vira lastnih sredstev, predvsem zaradi njegove podobnosti z lastnimi sredstvi iz naslova BND, saj ne gre za nova denarna sredstva, prejšnje košarice pa ne uravnotežuje s sistemom ETS in mehanizmom CBAM.

Nekatere države članice so ponovno poudarile tudi svojo zavezanost spoštovanju časovnega načrta Medinstitucionalnega sporazuma za uvajanje novih virov lastnih sredstev. V zvezi s tem so nekatere delegacije navedle, da so pripravljene v zvezi z delom na področju prilagojenega svežnja doseči napredek pred koncem leta 2023. Druge delegacije se zavzemajo za morebitno uvedbo novih virov lastnih sredstev v okviru naslednjega večletnega finančnega okvira.

Špansko predsedstvo je za usmerjanje razprav in pridobitev smernic za nadaljnje delo pripravilo „dopis z vprašanji“ ali vprašalnik, ki vsebuje tehnična vprašanja in zadeve, povezane s prilagojenim svežnjem, na katere so se države članice ustno odzvale na seji Delovne skupine za lastna sredstva 13. oktobra. Skladno s prejšnjimi sejami je večina delegacij na splošno izrazila pomisleke glede predlogov o novih virih lastnih sredstev, pri čemer jih je bilo le nekaj pripravljenih nadaljevati delo v zvezi s prilagojenim svežnjem pred koncem leta 2023. Večina delegacij je pozitivno ocenila tudi morebitno uvedbo prispevkov na podlagi prejemkov iz mehanizma CBAM kot novega vira lastnih sredstev, nekatere pa so bile pripravljene nadalje razpravljati o parametrih ETS in tistih novih virih lastnih sredstev, ki predstavljajo prava nova denarna sredstva (npr. ETS2).

V okviru teh predlogov in z njimi povezanih posvetovanj je Evropsko računsko sodišče na seji Delovne skupine za lastna sredstva 14. novembra 2023 predstavilo mnenje št. 4/2023 o spremenjenem predlogu Komisije za uredbo o dajanju na razpolago lastnih sredstev. Sodišče je odgovorilo tudi na vprašanja in poizvedbe delegacij. Delegacije so kot na drugih sejah Delovne skupine za lastna sredstva ob tej priložnosti ponovno poudarile, da je treba obstoječe različne uredbe o dajanju na razpolago lastnih sredstev združiti v en sam zakonodajni akt. V zvezi s tem je Komisija izjavila, da bi bilo treba to pomembno nalogo izvesti na celovit, učinkovit in pravno sprejemljiv način, brez nepotrebnega bremena za nacionalne uprave in ob ustreznem času.

Druga košarica novih virov lastnih sredstev

V skladu s časovnim načrtom iz Medinstitucionalnega sporazuma bo druga košarica virov lastnih sredstev predlagana do junija 2024. Svet naj bi jo obravnaval pred 1. julijem 2025, da bi bila uvedena do 1. januarja 2026.

Komisija je decembra 2021 napovedala, da bo do konca leta 2023 predstavila predlog za drugo košarico novih virov lastnih sredstev¹⁰. Da bi pospešili pogajanja, je bil ta predlog prestavljen na zgodnejši čas, tj. na junij 2023, kot prilagojeni sveženj za naslednjo generacijo virov lastnih sredstev¹¹.

III. ZAKLJUČEK

Ob upoštevanju Medinstitucionalnega sporazuma in dosedanjega dela med julijem in decembrom 2023 v zvezi z različnimi predlogi, ki jih je objavila Komisija, naj se države članice seznaniijo z napredkom, doseženim med španskim predsedovanjem.

¹⁰ Dok. 15259/21.

¹¹ Dok. 10852/23.